

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний заклад

«Південноукраїнський національний педагогічний університет

імені К.Д. Ушинського»

Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської
ради Одеського району Одеської області

Одеський приватний заклад освіти «Тіква- Ор Sameax»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**І ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО - ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

«МОДЕРНІЗАЦІЯ

**ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ
ОСВІТИ»**

Одеса - 2024

УДК 371

ББК 74

Рекомендовано до друку Вченою Радою

Державного закладу

«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»

Протокол № 11 від 29 лютого 2024 р.

Модернізація освітнього процесу в сучасних закладах освіти : збірник матеріалів І Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, Україна, 26-27 лютого 2024 року). Редколегія: І.А.Княжева, Т.І.Койчева, Т.Ю. Осипова, О. А. Галіцян, І. О. Бартенєва, І.С.Артемьєва, О.П.Ноздрова, П.П.Кинєва. Одеса: Університет Ушинського, 2024. 204 с.

Усі матеріали збірника подаються у редакції авторів.
Відповідальність за достовірність фактів несуть автори.

© Кафедра педагогіки Університету Ушинського, 2024

© Нерубайський академічний ліцей № 1 Нерубайської
сільської ради,

Одеського району Одеської області, 2024

© Одеський приватний заклад освіти «Тіква - Ор
Самеах», 2024

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ: РОЗВИТОК ЯКІСНОЇ ОСВІТИ В ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ

1. С.П.Зубрицька Концептуальні засади Комплексної Стратегії розвитку Нерубайського академічного ліцею № 1 Нерубайської сільської ради.....	5
2. А.І.Ганєва Реалізація ціннісних орієнтирів базової середньої освіти в Нерубайському академічному ліцеї №1.....	19
3. Л.Б. Савеліч Інноваційний навчальний курс «Навчаємося жити в громаді» - ефективна громадянська освіта учнівської молоді.....	29
4. А.А. Майстренко Впровадження технологій STEM-освіти у процес навчання.....	39
5. О.І Кісіль Мотивація школярів до навчання на уроках з використанням міжпредметних зв'язків.....	47
6. О.А.Майстренко Нестандартні форми навчання в початковій школі.....	54
7. Л.А.Носик Модернізація освітнього процесу у територіальній громаді.....	59
8. Т.В.Прокопенко Ціннісні орієнтири курсу «Здоров'я, безпека та добробут» - основа здоров'язбережувального освітнього середовища у територіальній громаді.....	68
9. О.В.Струкова Розвиток якісної освіти в територіальній громаді.....	76
10. О.О.Чалюк Розвиток читацької компетентності учнів на уроках літературного читання в початковій школі.....	81

СЕКЦІЯ: ПРОФЕСІЙНА МАЙСТЕРНІСТЬ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

11. Л.О.Калінчук Девіантна поведінка підлітків як психолого-педагогічна проблема.....	88
12. Ю.В. Смокова Вектори психологічної корекції гіперактивності у дітей.....	97
13. Т.М. Копилова. Використання інтерактивних методів навчання в освітньому процесі початкової школи.....	110

Ганєва Алла Іванівна

заступниця директора з навчально-виховної роботи

Нерубайського академічного ліцею № 1

Нерубайської сільської ради, Одеського району Одеської області

РЕАЛІЗАЦІЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТИРІВ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В НЕРУБАЙСЬКОМУ АКАДЕМІЧНОМУ ЛІЦЕЇ №1

*Якісна освіта сьогодення –
майбутній добробут держави.*

Анотація. У статті зазначено, що саме цінності є фундаментом освіти та умовою формування людини та суспільства. Доведено, що організація освітнього процесу на засадах людиноцентризму, прийняття управлінських рішень на основі конструктивної співпраці учасників освітнього процесу, взаємодії закладу освіти з місцевою громадою неодмінно сприяли ефективним позитивним результатам у навчанні.

Ключові слова: ціннісні орієнтири, активна громадянська позиція, якісна освіта, ціннісно орієнтоване навчання.

Вступ. У Законі України «Про освіту» мету освіти визначено як всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей [1]. Це виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству; збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу українського народу; підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору.

Відтак ми розуміємо, що саме цінності є фундаментом освіти та умовою формування людини та суспільства, які у своїй як професійній, так і повсякденній діяльності зважають морально-етичний та публічний інтереси. На відміну від

звичайної передачі знань з будь-якої навчальної дисципліни, певна цінність може успішно впроваджуватися у людській свідомості лише наскрізно, через настановлення й особистий приклад [3].

Варто розуміти, що виховання будь-якої цінності або чесноти в дітях – це титанічна праця. Неправильна інтерпретація цінності може завдати не менше зла духовному та інтелектуальному розвитку людини, ніж її повна відсутність. Завдання ускладнюється тим, що освітній процес відрізняється своєю тривалістю, безперервністю, відповідальністю та витонченістю.

Цінності в освіті мають бути не просто добіркою хороших та гідних правил життєдіяльності у суспільстві, а наочним набором внутрішніх щоденних принципів, які допоможуть у дорослому житті не лише обрати професію, знайти своє покликання, але й реалізувати свій творчий потенціал - стати гідним громадянином, сім'янином тощо [4].

Важливо, щоб кожна дитина усвідомила, що цінності – це не є щось апріорі правильне, якась божественна складова, красива на папері, проте неприкладна у житті. Математично цінність виміряти неможливо, адже принципи, якими послуговується людина при прийнятті рішень у повсякденному житті, спонукають її до певної суспільно корисної або суспільно шкідливої поведінки, визначають її долю.

Результати та обговорення. Ми впевнені, що реальна реформа української школи можлива лише у тому разі, коли освіта України, уже володіючи значними багатотисячними надбаннями, визнаними в усьому світі, зможе стати на шлях як інституційного, так і змістовного оновлення. Це буде неможливо без кропіткої праці багатотисячної плеяди вчителів, які є живим серцем української освіти. Вони разом з іншими відповідальними учасниками освітнього процесу,

насамперед, батьками, втілюють ціннісно орієнтоване навчання.

Віктор Франкл, автор книги «Людина у пошуках справжнього сенсу», стверджував, що цінностей не можна навчитися, їх можна тільки пережити. Неможливо уявити вчителя, батьків дитини, які б могли якісно передати ціннісну життєву філософію дітям, самі не сповідуючи її, не будучи наставниками. Адже цінність формується щодня, а не згідно з розкладом навчальних занять[3].

Слід зазначити, що й у суспільстві на сьогодні часто немає єдиної думки щодо умовного переліку та більш-менш узгодженого змісту тих цінностей, які мають об'єднувати суспільство. Тому повсякчас трапляються випадки перекручування та маніпуляції категоріями патріотизму, гідності, верховенства права чи свободи. Наприклад, сформованість ціннісного ставлення в учнів до навколишнього світу, охоплює різні напрями:

- ставлення до себе: адекватна самооцінка, бачення власних переваг та недоліків, готовність працювати над вирішенням проблем самовиховання, самовдосконалення;

- ставлення до друзів, однолітків: уміння розуміти та співчувати, готовність допомогти, проявити терпимість до недоліків інших, здатність пожертвувати своїми інтересами заради друга;

- ставлення до старших людей: уважне ставлення до старших, вияв поваги до батьків, учителів;

- ставлення до праці, громадських доручень: добросовісне виконання доручень, надання допомоги іншим у здійсненні гарних справ;

- ставлення до природи: активне піклування про її збереження, відчуття єдності з природою;

- ставлення до суспільства, держави: чітка громадська позиція, знання історії та вільне володіння державною мовою [1].

Відповідно рекомендацій МОН України саме згідно цих напрямів у фокусі лежать 8 орієнтирів [1].

1. Унікальність й талановитість кожної дитини, stop дискримінації

2. Формування цілісного світогляду.

3. Становлення вільної особистості.

4. Гармонійний фізичний та психоемоційний розвиток.

5. Добробут та безпека.

6. Утвердження людської гідності та доброчесності.

7. Визнання свої ідентичності.

8. Активне громадянство.

Місія нашого Нерубайського академічного ліцею №1 полягає в розвитку кожної дитини, незалежно від її здібностей і схильностей; створенні системи життєзабезпечення, орієнтованої на конкурентоспро-можність випускника ліцею; сприяттї адаптації учнів до реалій суспільного розвитку; задоволенні освітніх потреб учнів, батьків; забезпеченні здобуття середньої освіти кожним учнем на максимально можливому та якісному рівні відповідно до індивідуальних можливостей.

Модель педагога Нерубайського академічного ліцею №1 включає необхідні для сьогоденної сучасної освіти компоненти:

- професійну компетентність;
- любов до дітей;
- толерантність;
- креативність мислення;
- ініціативність;
- емоційність, безконфліктність;
- володіння технологіями;
- адекватність у вимогах до учнів;
- досконале володіння матеріалом;
- здатність до самовдосконалення та саморозвитку.

З метою успішної реалізації вищезазначених орієнтирів педагоги ліцею приділяють особливу увагу співпраці з Департаментом освіти і науки Одеської ОДА, КЗВО Одеська обласна академія неперервної освіти; бере участь у різних ініціативах з міжнародних проєктів. Наш заклад на достатньому рівні забезпечений навчальними та іншими приміщеннями з відповідним обладнанням, що необхідні для реалізації освітньої програми ліцею .

У 2017 році заклад став учасником Програми експерименту «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти».

У проєкті взяло участь 75 учнів ліцею. Два класи із кількістю понад 35 учнів, з якими працювали та працюють 19 вчителів закладу, що проходили відповідні курси та семінари.

Реалізація даного проєкту була б неможливою без відсутності співпраці та підтримки Міністерства освіти і науки України, Департаменту освіти і науки Одеської обласної ради, КЗВО Одеська академія неперервної освіти.

По – перше, це готовність працювати в змішаному режимі: наявність укриття й мультимедійне обладнання у всіх кабінетах.

По – друге, завдяки програмі «Вчитель» в нашому ліцеї облаштовані сучасний кабінет біології та кабінет фізики, в яких діти можуть отримувати знання та проводити спостереження.

Ідея Нової української школи ґрунтується на цінностях.

Першу цінність, яку ми реалізуємо у роботі з учнями - повага до особистості кожної дитини, її інтересів та досвіду. Кожний учитель пам'ятає, що дана цінність формується щодня, а не згідно з розкладом навчальних занять. І кожна дитина довіряє не тому, що чує, а тому, що бачить.

Заклад планує та реалізує діяльність щодо запобігання будь-яким проявам дискримінації та булінгу. Щорічно в закладі проводяться Всеукраїнський тиждень проти булінгу, Міжнародний день толерантності, Всеукраїнська акція «16 днів проти насилля».

Що стосується поваги до інтересів та досвіду кожної дитини, то сміливо можна зазначити, що кожний педагогічний працівник ліцею будує свою роботу за принципом «Навчаємось, граючи, та граємо, навчаючи».

Чому гра? Йоганн-Фрідріх Шиллер стверджував: «Люди тільки тоді повною мірою є людьми, коли перебувають в стані гри» [2]. Педагоги використовують метод гри у навчанні, адже впевнені:

- гра є ефективним інструментом у засвоєнні матеріалу;
- гра збільшує рівень зацікавленості вихованців;
- гра формує важливі навички комунікації;
- гра полегшує навчальний процес і водночас робить нові виклики.

Учні 5-9 класів мають змогу вивчати дві іноземні мови (англійську та німецьку), що теж свідчить про те, що ми враховуємо та поважаємо інтереси кожної дитини.

Наступний ціннісний орієнтир - рівний доступ до здобуття повної загальної середньої освіти, який забезпечується шляхом зарахування до початкової школи без проведення конкурсу; організованого підвозу учнів - доступності для осіб з особливими особливими освітніми потребами; викладанням навчальних предметів (інтегрованих курсів) методами, які найбільш ефективні для осіб відповідного віку; використанням сучасних розвиваючих засобів і методів навчання, які сприяють успішному засвоєнню змісту навчання та розвитку дитини [1].

В умовах сьогодення мегаважливим є надання освіти у змішаному форматі, адже освіту в нашому ліцеї можуть отримувати учні, що сьогодні проживають за межами країни.

У закладі застосовуються методики та технології роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. Оскільки у закладі навчається 13 учнів з ООП, ліцей забезпечений асистентами вчителів, практичним психологом, вчителем-дефектологом, іншими фахівцями для реалізації інклюзивного навчання .

Окремо варто виділити роботу із учнями ромської національності, які складають 10% учнів від загальної кількості. Дані учні дуже люблять співати, тому вчителем музики створено ансамбль ложкарів. Окрема робота ведеться щодо співпраці з Правозахисним ромським центром. У роботі з учнями різних національностей користуємося гаслом «Ми різні, але ми – рівні».

Однією із компетентностей НУШ є академічна доброчесність. Багато діячів зазначають: «Академічна доброчесність є способом змінити цей світ». Доброчесність починається із доброчесної поведінки кожного: учнів, батьків, вчителя, директора, працівників органів управління освітою.

Учасники освітнього процесу дотримуються принципів та визначених законом правил під час навчання, викладання та провадження творчої діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та творчих досягнень. Іноді саме батьки підштовхують дитину до недоброчесної поведінки, купуючи їй книжку готових домашніх завдань, виконуючи замість дитини поробки або інші завдання.

Таким чином дитина звикає, що будь-яке завдання можна виконати не самотійно, порушує авторські права та знецінює роботу тих, хто працює самотійно. Хоча з проблемами необ'єктивного оцінювання ми всі з вами зіткнулися на початку дистанційного навчання та боримося по сьогоднішній день.

Наступна компетентність, що реалізується педагогами Нерубайського академічного ліцею №1 - становлення вільної особистості та самостійність дитини. Вона дає змогу виховати творчу особистість та конкурентноспроможного випускника. Щороку 21 листопада ми відзначаємо День гідності та свободи.

Здоров'я та добробут є чи не найважливішою цінністю сьогодення. Систематично проводяться заходи з охорони праці та безпеки життєдіяльності.

Ведеться профілактично - роз'яснювальна робота серед дітей щодо правил поведінки та безпеки у транспорті. Поквартально очно проводяться зустрічі з представником Державної пожежної рятувальної частини ГУ ДСНС України в Одеській області.

Довіра та безпека – цінність, що сприяє активному та відповідальному навчанню.

По - перше, слід виділили п'ять елементів довіри: доброзичливість, передбачуваність, компетентність, відвертість та відкритість.

Вчителі відчують повагу та довіру від батьків, учнів та адміністрації, працюють над залученістю батьків до навчання та виховання учнів; зацікавленістю життям школи. Не можна не звернути увагу на культуру співпраці між колегами. Молодші колеги можуть допомогти у втіленні змін, нових ідей та подоланні опору від тих колег, які не хочуть змінюватися. Адміністрація сприяє глибшому спілкуванню між учителями, що допомагає обмінюватись досвідом та сприяє менш ізольованому робочому середовищу. Керівництво ліцею мотивує працівників до підвищення якості освітньої діяльності, саморозвитку, здійснення інноваційної освітньої діяльності. Значна увага приділяється спільній праці та спільному відпочинку.

Створено умови для безпечного використання мережі Інтернет. Щороку із учнями проводяться Тижні безпечного Інтернету. Якщо ми говоримо про безпеку, то звісно, як раніше

було згадано – це наявність у нашому закладі укриття. Ми працюємо над посиленням профілактичної роботи з питань безпеки життєдіяльності здобувачів освіти, з питань Безпечного інтернету.

У ліцеї функціонує шкільна служба порозуміння «Злагода». Щорічно відзначається День миру, День єднання.

В умовах сьогодення такий ціннісний орієнтир як активна громадянська позиція та патріотизм неодмінно важливий для реалізації серед учнівської молоді. Органіація освітнього процесу на засадах людиноцентризму, прийняття управлінських рішень на основі конструктивної співпраці учасників освітнього процесу, взаємодії закладу освіти з місцевою громадою неодмінно дадуть корисні результати.

Нам приємно, що саме наша область потрапила до 4 обраних областей – партнерів у межах впровадження проєкту DECIDE. Нашій новоствореній громаді важливою та корисною є підтримка команди даного проєкту. Сьогодні ми цілеспрямовано працюємо над впровадженням Стратегії розвитку освіти ліцею. Колектив ліцею разом із учнями брали участь у кількох ініціативах проєкту DECIDE.

В межах ініціативи «Громадський бюджет на дитячі мрії», на території закладу запрацював освітньо-культурний хаб «Nextlevel». В рамках ініціативи «DECIDE Winter Clubs «Ми вдома – в Україні»» 48 учнів ліцею отримали змогу безкоштовно покращити свої знання з основ режисури. 18 серпня рішенням сесії Нерубайської сільської ради затверджено Стратегію розвитку Нерубайського академічного ліцею №1. Відповідно Стратегії розроблено 9 проєктів для реалізації в нашому ліцеї.

Не забуваємо й про урочисте відзначення таких державних свят як відзначення Дня соборності, Дня Збройних сил, Дня партизанської слави, адже у нашого села своя історія з партизанами та відомими далеко за межі України катакомбами.

Остання цінність, на якій хотіла б зосередити увагу - любов до рідного краю, зокрема, розвиток громадянських та соціальних компетентностей учнів. Окраса й гордість нашого закладу - етнографічний музей «Українська хата», який отримав у 2020 році звання «Зразковий музей». Окремий щабель у формуванні даних цінностей відіграють «музейні уроки», що проводяться вчителями ліцею саме в стінах української хати.

Висновки. Сьогодні є необхідність формування нових ціннісних орієнтирів, ціннісних ідеалів, ціннісного світогляду дитини, адже це процес постійний, який залежить від рівня духовного та інтелектуального розвитку особистості, її вольових якостей та бажання пізнавати дійсність. Але ми чітко усвідомлюємо, що маємо спільну мету та велике бажання працювати на благо наших учнів. Ми впевнено крокуємо та переконані, що з такою педагогічною командою намічені плани будуть втілені в життя, а освіта в громаді буде якісною.

Література

1. Нова українська школа: poradnik dla vchitelja / Під заг.ред. Бібік Н.М. Київ: ТОВ «Видавничий дім Плеяди», 2017. 208 с.
2. Савченко О.Я. Навчально-виховне середовище сучасної школи: діалог з В.О.Сухомлинським // *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О.Сухомлинського* : збірник наукових праць. Миколаїв. Вип.8. Серія «Педагогічні науки». 2004. С 4-9.
3. Онищук Л.А. Гуманізація освіти як основна детермінанта розвитку особистості // *Український педагогічний журнал*. Київ, 2017. С.102-108.
4. Бутковська Т.В. Проблема цінностей у соціалізації особистості: наук-метод. збірник. Київ, 1997. С. 27-31.